

Recreatie & Ruimte

NIEUWSBRIEF

Nieuwsbrief Recreatie & Ruimte - Nummer 15, november 2011

In deze nieuwsbrief vindt u de volgende onderwerpen:

- De Langstraat, beeldverhaal over de schoenen- en lederindustrie
- Feestelijk Lancering Toekomstagenda Vrije Tijd en Toerisme
- Op zoek naar 5 icoonprojecten voor Green Deal Recreatie en Natuur
- Vlietland, natuurrecreatie in het volgebouwde westen
- Op weg naar een Manifest van Loevestein
- Zet in uw agenda: conferentie en symposium

- Geld verdienen aan een regionaal beeldverhaal
- Derde ondernemersbijeenkomst op Buitengoed De Panoven
- Website STIRR in nieuwe jas

De Langstraat, beeldverhaal over de schoenen- en lederindustrie

Regionaal beeldverhaal de Langstraat belicht het rijke verleden van de schoenen- en lederindustrie van de omgeving en vertaalt deze naar de toekomst. Het doel is het versterken van de economie in de Langstraat maar ook het terugbrengen van trots. Het beeldverhaal verbindt ambachtelijkheid en vakmanschap met onderwijs, retail en toerisme.

Startsein

Op 16 september j.l. is het officiële startsein gegeven om het beeldverhaal verder te ontwikkelen. Vrijtijdshuis Brabant, de gebiedscommissie Wijde Biesbosch, Leisure Boulevard en de gemeenten Dongen, Gilze en Rijen, Heusden, Loon op Zand

en Waalwijk, hebben de intentieverklaring ondertekend. Dit vond plaats op het hoofdkantoor van Van Haren Schoenen in Waalwijk. De partners onderstrepen hiermee het belang van het regionale beeldverhaal voor economische ontwikkelingen in het gebied.

Creative sessies

Na de ondertekening van het convenant, hebben Brabantse ondernemers en vertegenwoordigers van onderwijs- en kennisinstellingen en overheden in verschillende sessies de eerste concepten ontwikkeld ter invulling van het beeldverhaal. De deelnemers waren afkomstig uit verschillende sectoren waaronder cultuur, sport, natuur, recreatie en retail. Rob Berkers van STIRR gaf voorafgaand aan de sessie een introductie over het fenomeen regionaal beeldverhaal.

Rol Vrijetijdshuis Brabant

Het Vrijetijdshuis Brabant heeft tot medio september een trekkende rol gespeeld voor het beeldverhaal de Langstraat. Nu ligt het voortouw bij de actoren in de regio zelf. Het Vrijetijdshuis blijft op de achtergrond betrokken.

Wilt u meer informatie over het beeldverhaal De Langstraat?
Neem dan contact op met [Joline Vriens](#) van Vrijetijdshuis Brabant .

Het verslag van de bijeenkomst op 16 september vindt u [hier](#).

Feestelijk Lancering Toekomstagenda Vrije Tijd en Toerisme

De Toekomstagenda Vrije Tijd en Toerisme moet leiden tot een krachtenbundeling van ondernemers, overheden, maatschappelijke organisaties en onderwijs- en onderzoeksinstituten om zo in Nederland Gastvrijheid van Wereldklasse te realiseren. Allerlei partijen uit ons werkveld werkten aan deze gezamenlijke Toekomstagenda. Het Kenniscentrum Recreatie KCR en STIRR traden op als penvoerder.

De initiatiefgroep presenteert de Toekomstagenda op 23 november a.s. tijdens een feestelijke bijeenkomst in de Koninklijke Schouwburg te Den Haag. Op die dag vindt ook de slotbijeenkomst van KCR plaats, dat na 53 jaar de deuren gaat sluiten.

U kunt zich tot 9 november voor deze happening opgeven via het [secretariaat](#).

Op zoek naar 5 icoonprojecten voor Green Deal Recreatie en Natuur

Mensen recreëren vooral graag in regio's met mooie natuur. Je zou dan ook verwachten dat recreatief ondernemen en natuur goed samen gaan. Helaas is de praktijk weerbarstiger. Op diverse plekken houden recreatie en natuur elkaar in een verstikkende omarming. Denk in dit verband maar eens aan de moeizame discussies rond Natura 2000.

In het Manifest van Hattem (2007) hebben recreatieondernemers aangegeven dat het welbegrepen eigenbelang is om te investeren in natuur en breder de kwaliteit van de omgeving. Daardoor kan de beleving tot iets unieks gemaakt worden, dat meer gasten trekt, die ook bereid zijn daarvoor extra te betalen.

STIRR ondersteunt initiatieven op het snijvlak van economie en ecologie en zou graag zien dat er meer van die projecten van de grond komen. De Green Deal die STIRR en Recron daartoe op 3

oktober jongstleden met het ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie hebben gesloten, zal daar zeker bij helpen. In die deal is afgesproken dat STIRR en partner InnovatieNetwerk vijf icoonprojecten zoeken die laten zien dat groei en groen prima samen gaan. In die projecten komen ondernemers met investeringsvoorstellen voor hun bedrijven die ook bijdragen aan de kwaliteit van de omgeving. EL&I helpt in de omgang met knellende regels. In de volgende nieuwsbrief hopen we de vijf iconen aan u te kunnen presenteren.

Zie ook het [nieuwsbericht](#) op de website.

Vlietland, natuurrecreatie in het volgebouwde westen

Bart Carpentier Alting

Lang voordat de iedereen de mond vol had van publiek private samenwerking werd het grootste recreatiegebied van Zuid Holland al ontwikkeld volgens dat samenwerkingsmodel. Na een intensieve samenwerking tussen provincie Zuid Holland en Vlietland BV is er een aantrekkelijk (water)sport- en recreatiegebied ontstaan. Een plek waar het voor de recreant goed toeven is en waar hij kan genieten van de natuur. En dat allemaal in het volgebouwde westen.

Eigenaar Bart Carpentier Alting had een vooruitziende blik. Mensen uit het westen van het land zouden in de toekomst alleen maar meer behoefte krijgen aan groen en rust. Zijn visie op samenwerking: "Maak van tegenstanders geen vijanden: buig mee als een riet in de wind om je doel te bereiken." Annette Gravendeel interviewde deze enthousiaste ondernemer.

Lees [hier](#) het interview.

Vlietland op de kaart gezet

Op weg naar een Manifest van Loevestein

Riek Bakker en Joep Thönissen

Op 25 oktober 2011 bezocht de Adviescommissie Regionale Beeldverhalen 'Dijk van een Delta', om precies te zijn het onderdeel 'Meeting of the Waters'. De start was in het Biesbosch Museum te Werkendam, waar werd aangegeven wat Dijk van een Delta wil en hoe men denkt die doelen te realiseren. Ingezoomd werd op de activiteiten in het gebied waar zout en zoet water elkaar al eeuwen ontmoeten en op het regelen van mobiliteit over water.

Vervolgens vertrok het gezelschap per bus via de Noordwaard naar Werthuijsen en Munnikenland/Slot Loevestein. Daar begon het echte werk: het met elkaar doorspreken van de stand van zaken en het bepalen van een slimme aanpak voor het vervolg.

De commissie was het er snel over eens dat er tot nu toe prima werk verzet is en had daar alle lof voor. Het is nu zaak dat ondernemers scherp aan geven wat zij gezamenlijk gaan ondernemen en wat dat betekent voor de betrokken regio's qua werkgelegenheid, kwaliteit van de leefomgeving etcetera. Ook is het zaak dat ze aangeven wat ze nodig hebben van provinciale en ander overheden om voor elkaar te krijgen wat ze willen. Die overheden moeten nagaan hoe ze snel in de geventileerde behoeften kunnen voorzien. Sluit daarover een overeenkomst met elkaar, waarin ook de broodnodige flexibiliteit geregeld is om mee te blijven bewegen met wat de markt wil, was het advies. Zo'n overeenkomst zou de vorm van een manifest kunnen krijgen en er uiterlijk medio 2012 moeten zijn, zo betoogde voorzitter Riek Bakker namens haar Adviescommissie.

Gedeputeerde Pauli van Noord Brabant (die mede namens zijn collegae in Zuid Holland, Gelderland en Zeeland reageerde) kon zich prima vinden in dat voorstel. Hij gaf aan dat de vrijetijdseconomie in elk geval in Brabant een topsector is die voor nieuwe dynamiek op het platteland kan zorgen. En die nieuwe dynamiek is broodnodig omdat jongeren naar

de stad trekken, voorzieningen verdwijnen, veel boeren stoppen en er flink minder geld is voor natuur.

Gedeputeerde Pauli

Kwartiermaker van Dijk van een Delta Jan van Roekel vond het bezoek van de commissie een stimulans. Van Roekel: "Het was een bijzondere dag, de 25ste oktober 2011. Ik denk dat we kunnen terugkijken op een zeer geslaagde, en in de middag ook verrassende bijeenkomst. Zeer bedankt". En nu op weg naar een Manifest van Loevestein.

Wilt u meer lezen over dit onderwerp, klik dan [hier](#).

Zet in uw agenda: conferentie en symposium

29 november 2011: Symposium: 'Vrijtijdslandschappen op nieuwe gronden!'

Kunnen ondernemers en andere grondeigenaren gezamenlijk zorgen voor een aantrekkelijke groene vrijetijdsomgeving? Ja, zeker!

Tot voor kort was de aanleg en het beheer van recreatie voorzieningen vanzelfsprekend in handen van de overheid en de terreinbeherende organisaties. Maar door bezuinigingen en andere maatschappelijke en economische ontwikkelingen is het recreatieveld in verandering.

Hoe het anders kan, zal blijken tijdens het symposium 'Vrijtijdslandschappen op nieuwe gronden!' dat Bureau BUITEN, Terra Incognita, ANWB en Taskforce Multifunctionele Landbouw organiseren. Het symposium vindt plaats op 29 november 2011 op het hoofdkantoor van de ANWB in Den Haag

Voor meer informatie en om aan te melden klik [hier](#).

7 december 2011: Conferentie Financiering Landschap

De toekomstige financiering van ons landschap vraagt nieuwe strategieën. Tijdens de conferentie worden hiervan praktijkvoorbeelden gepresenteerd en bediscussieerd.

Daartoe organiseert het ministerie van EL&I op 7 december 2011 een conferentie Financiering Landschap met als thema 'Het gebeurt in de streek!'. Zij doet dit in samenwerking met het ministerie van I&M, IPO, VNG en de partijen van het Landschapsmanifest.

Voor meer informatie en om aan te melden klik [hier](#).

Geld verdienen aan een regionaal beeldverhaal

Ondernemers willen wel investeren in kwaliteit van de ruimte, maar willen ook opbrengsten genereren die groter zijn dan deze kosten. Welke verdienmogelijkheden er zijn kwam naar voren tijdens een werksessie die STIRR samen met Initiatiefgroep Dijk van een Delta organiseerde op 26 september jl.. Doel was om samen met innovatieve ondernemers, onderzoekers en experts goede kansen te identificeren op het gebied van beheer, zorg, waterveiligheid en energie. We kunnen terugkijken op een succesvolle bijeenkomst.

Grofweg zijn er vier verdienmogelijkheden voorbij gekomen:

- extra opbrengsten bijvoorbeeld hergebruik van biomassa. Riet dat een afvalproduct is van een recreatiebedrijf is voor een champignonteler een belangrijke grondstof. Door het riet te verkopen ipv gelijk te verbranden kan er meer mee verdiend worden.
- lagere kosten door bijvoorbeeld zorgbehoevenden in te zetten voor groenonderhoud.
- beter meeliften met bestaand beleid (en daardoor minder kosten maken door werk-met-werk-maken) door het beleid goed te kennen. Aansluiting zoeken bij programma's als Ruimte voor de Rivieren bijvoorbeeld.
- beïnvloeden van beleid in jouw voordeel (met wederom kansen op werk-met-werk-maken). Door bijvoorbeeld een gebiedsagenda te maken met een gebiedscontract tussen ondernemers en

provincies waarin ondernemers aangeven wat ze nodig hebben van de provincie. Met een dergelijk contract kunnen gebiedsfondsen gecreëerd worden waarin publieke en private gelden gezamenlijk ingezet worden om een kwaliteitsslag te maken.

Belangrijke kansen die genoemd werden zijn: samenwerking, draagvlak, geen subsidie maar PPS en beleving. Daarnaast moeten verdienmodellen wel aansluiten bij het DNA van de regio.

Wilt u meer lezen, download dan [hier](#) het verslag.

Kinderdijk

Derde ondernemersbijeenkomst op Buitengoed de Panoven

Tijdens de derde ondernemersbijeenkomst stond Buitengoed de Panoven centraal. De ambitie van het Buitengoed is om vanuit pps-achtige constructies met partijen binnen en buiten de regio verder door te groeien op een economische gezonde manier. Om dit verder vorm te kunnen geven, draait Erna Kruitwagen-Hajenius, eigenaar van Buitengoed de Panoven mee in verschillende landelijke trajecten zoals het regionaal beeldverhaal Dijk van een Delta. In dit beeldverhaal speelt het Buitengoed als plek van een ontwikkeling een rol om de verbinding met de omgeving aan te gaan. Deze verbinding heeft geresulteerd in het regionale samenwerkingsverband "Poort van Nederland". Beide trajecten worden gezien als een kapstok voor ontwikkeling.

Een kort verslag van deze ondernemersbijeenkomst leest u [hier](#).
Voor meer informatie kunt u contact opnemen met [Marien Borgstein](#), 06-51563743

Website STIRR in nieuwe jas

De laatste weken is de website van STIRR, www.recreatieenruimte.nl, flink op de schop genomen. Het resultaat: een overzichtelijker website met daarop meer informatie. Uiteraard zal de website steeds geactualiseerd worden. Neem dus vooral geregeld een kijkje op onze site.

Innovatie Recreatie & Ruimte

Home

Wat is STIRR?
De Stichting Innovatie Recreatie en Ruimte (STIRR) is een initiatief van een aantal vooruitstrevende recreatieondernemers en fungeert als aanjager van initiatieven op het snijvlak van recreatie en ruimte. De ambitie is recreatie en toerisme tot een gewaardeerde partner te maken bij gebiedsontwikkeling met als imago: krachtig, eigentijds en belangrijk voor de samenleving. Dat doen we door innovaties in de praktijk te ondersteunen en stimuleren.

Ondernemers overheden, organisaties en onderwijs- en kennisinstellingen zijn onze partners. We brengen deze partijen samen, we denken mee met innovators onder hen, we jagen zelf innovaties aan en we zorgen dat leervaringen worden gedeeld. Dit doen we op deze website, via onze nieuwsbrief in bijeenkomsten en via publicaties. [Lees verder ->](#)

Een praktijkverhaal
Ecoloerisfarm De Biezen.
[Lees verder](#)

Download
Brochure economisch en maatschappelijk rendement uit ruimte.
[Lees verder](#)

Laatste nieuws
STIRR en RECRON ondertekenen Green Deal.
[Lees verder](#)

partner van
InnovatieNetwerk

Share:
f t g+ y l in

Deze nieuwsbrief informeert u over de uitvoering van het InnovatieProgramma Recreatie en Ruimte en het Kennisprogramma Regionale Beeldverhalen. In het Innovatieprogramma doen we door middel van pilotprojecten ervaring op met ruimte voor ondernemen en beleven in een aangename leefomgeving; voor nu en voor later. In deze ondernemerspilots staan het duurzaam ondernemen en behoud en ontwikkeling van landschapskwaliteit centraal. Via het Kennisprogramma ondersteunen we vijf landelijke pilots rond regionale beeldverhalen met behulp van kennis. Ook zorgen we voor kennisverspreiding naar andere partijen die met regionale beeldverhalen aan de slag zijn of aan de slag willen.

STIRR maakt de verkregen kennis en ervaring, in de vorm van good practices, toegankelijk voor betrokken private en publieke doelgroepen: via deze nieuwsbrief, de website www.recreatieenruimte.nl, boekjes en bijeenkomsten.

STIRR is een initiatief van ondernemers en wordt mede gefinancierd door het ministerie van Economische zaken, Landbouw & Innovatie. STIRR is partner van [InnovatieNetwerk](#).

Meer informatie vindt u op onze [website](#).

De nieuwsbrief van Stichting Innovatie Recreatie en Ruimte (STIRR) komt vijf à zes keer per jaar uit.

©2011 St. Innovatie Recreatie & Ruimte | Hoofdstraat 82 | 3972 LB Driebergen | T 0343 524 750 |
E h.hillebrand@innonet.agro.nl | W www.recreatieenruimte.nl

Powered by [Mad Mimi®](#)